

2025 ж. I жартыжылдығында ЖІӨ-нің өсу қорытындысы

Үкіметтің алдын ала деректері бойынша 2025 жылдың бірінші жартыжылдығында Қазақстан Республикасының экономикасы нақты көрсеткіште өткен жылдың ұқсас кезеңіндегі **3,2%-бен** салыстырғанда **6,2%-ға өсті**.

«BCC Invest» АҚ ЕҰ Талдау және зерттеу департаменті (бұдан әрі – BCC Invest) Қазақстан Республикасының макроэкономикалық көрсеткіштеріне мониторинг жүргізу және болжау бойынша ай сайын жүргізілетін жұмыстың аясында сыртқы және ішкі факторлардың еліміздің экономикасына әсерін қадағалап отырады.

2025 жылғы 15 шілде күні Премьер-министр Олжас Абайұлы Бектеновтің төрағалық етуімен өткен [Үкімет отырысында](#) ағымдағы жылдың 6 айындағы әлеуметтік-экономикалық даму нәтижелері қаралды. **Премьер-министрдің орынбасары – Ұлттық экономика министрі Серік Мақашұлы Жұманғарин** 2025 жылдың бірінші жартысында жалпы ішкі өнімнің (бұдан әрі – ЖІӨ) нақты өсімі өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда 6,2%-ды құрағанын баяндады.

Таблица. Экономика салалары бойынша ЖІӨ нақты көлемінің индексі

№	Көрсеткіш	2024		2025	
		II	IV	I	II
1	ЖІӨ	3,2	4,8	5,6	6,2
2	Тауар өндіру	3,5	5,5	7,8	8,0
3	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	3,1	13,3	3,4	3,7
4	Өнеркәсіп	2,6	2,8	6,7	6,5
5	Тау-кен өндіру өнеркәсібі	0,1	-0,3	6,2	8,4
6	Өңдеуші өнеркәсіп	5,1	5,9	8,8	5,5
7	Электрмен жабдықтау	6,1	4,5	-2,8	0,5
8	Сумен жабдықтау	-0,7	-0,3	-6,1	-5,3
9	Құрылыс	8,6	13,1	16,9	18,4
10	Қызмет көрсету	3,4	4,7	4,5	5,2
11	Көтерме және бөлшек сауда	4,4	8,8	6,3	8,4
12	Тасымалдау және жинау	7,2	8,5	21,2	22,7
13	Ақпарат және байланыс	11	6,3	5,2	3,1
14	Қаржы және сақтандыру қызметі	1,4	1,7	1,7	Д/Ж
15	Басқа да қызмет түрлері (10 сала)	1,7	1,4	0,5	Д/Ж
16	Азық-түлікке салынатын таза салық және импорт	1,1	2,5	4,0	5,1

Ескерту: Д/Ж – деректер жоқ
Дереккөз: ҰСБ деректері мен Үкіметтің есебі, BCC Invest талдауы

Тауар өндіру 8,0%-ға көтеріліп, **ЖІӨ-нің өсімін** шамамен **2,9 п.т.** қамтамасыз етті. Тауар өндірісінің өсуіне сүбелі үлес қосқан салалар:

1. **«Тау-кен өндіру өнеркәсібі»** нақты **+8,4%-ға** өсті және **ЖІӨ-нің өсімі 1,2 п.т.** көтерілді. Тау-кен өндіру өнеркәсібінің өсуі Теңіз кен орнын жаңғырту және кеңейту салдары, бұл елге шикі мұнай өндіру көлемін ұлғайтуға мүмкіндік берді.
2. **«Құрылыс»** нақты **+18,4%-ға** өсті және **ЖІӨ-нің өсімі 0,9 п.т.** көтерілді. Саланың өсуі тұрғын үй бағдарламаларында да, инфрақұрылымдық объектілер ішінде де белсенді мемлекеттік қолдаудың салдары.
3. **«Өңдеуші өнеркәсіп»** нақты **+5,5%-ға** өсті және **ЖІӨ-нің өсімі 0,7 п.т.** көтерілді. Драйверлер — негізгі машина жасау және металлургия өндірістерін жаңғырту, жаңа желілерді іске қосу және дайын өнімнің экспорттық жеткізілімдерін кеңейту.
4. **«Ауыл, орман және балық шаруашылығы»** нақты **+3,7%-ға** өсті және **ЖІӨ-нің өсімі 0,1 п.т.** көтерілді. Мемлекеттік субсидиялар есебінен ауыл шаруашылығына белсенді түрде қолдау көрсету.

2025 ж. I жартыжылдығында ЖІӨ-нің өсу қорытындысы

Қызмет көрсету секторы **5,2%-ға** өсті және **ЖІӨ-нің өсімін 3,0 п.т.** қамтамасыз етті. Әдетте негізгі драйвер мына екі сала:

1. **«Тасымалдау және жинау»** нақты **+22,7%-ға** өсті және **ЖІӨ-нің өсуіне 1,4 п.т.** қосты. Еліміздің ішінде шикізат пен өнеркәсіп жүктерін тасымалдау көлемі ұлғайды, бұл өндіру және қайта өңдеу көлемінің өсуіне тікелей байланысты.
2. **«Көтерме және бөлшек сауда»** нақты **+8,4%-ға** өсті және **ЖІӨ-нің өсуіне 1,3 п.т.** қосты.
3. **Қалған қызмет көрсету салалары** жиынтығында **ЖІӨ-нің өсуіне 0,3 п.т.** қосты.

Бұл ретте **өнімдер мен импортқа** салынатын **таза салықтың** өсу қарқыны ЖІӨ-нің өсуіне **0,4 п.т.** деңгейіндегі үлеспен рекордтық **5,1%-ға** өсті. Бұл неге маңызды?

1. **Бюджеттің кірісі.** Салық түсімінің ұлғаюы әлеуметтік бағдарламалар мен бюджеттен жалақы алатындарға төлемдерді қаржыландыруды сақтауға көмектеседі.
2. **Экономикаға әсері.** Бір жағынан, бұл мемлекеттік инвестициялар үшін ресурс береді, екінші жағынан, бизнес пен соңғы тұтынушылардың шығынын арттырады, бұл тұтынушылық сұранысты тежеп, инфляцияны тездетуі мүмкін.

Ұлттық қордан трансферттердің рөлі

Ұлттық қордың **5,25 трлн теңге** мөлшеріндегі трансферттерінің жалпы көлемінен **59,4%** (яғни **3,12 трлн теңге**) пайдаланылды. Бұл ретте бюджеттің міндетті шығысын жабуға арналған **кепілдік берілген трансферт толығымен игерілді**, ал инфрақұрылымдық және әлеуметтік бағдарламаларды іске асыруға бағытталған **мақсатты трансферт** жоспарланған көлемнің тек **34,5%-ын** құрады. Бұл Ұлттық қордан түсетін түсімнің негізгі бөлігі ағымдағы бюджеттік міндеттемелерді қолдауға бағытталғанын, ал жаңа жобаларды қаржыландыру біркелкі қарқынмен дамып келе жатқанын көрсетеді.

Өткен жылы Үкімет **ауқымды бюджеттік салымдар** енгізді – Ұлттық қордан қаражатты қайта бөлу, біржолғы инфрақұрылымдық субсидиялар мен бизнес үшін кеңейтілген шегерімдік шаралар. Олардың мультипликативтік әсері сұранысқа қуатты серпін беріп, өнеркәсіп, құрылыс және тасымалдау салаларында **шығаруды жеделдетті**.

Алайда мұндай **«бір реттік»** ынталандыруды қандай да бір салдарсыз сақтау қиын. Біріншіден, ҰҚ трансферттері есебінен жабылатын бюджет шығынының өсуі **қосымша ақшалай сұранысты** тудырады, ол экономикадағы бос қуаттың орнын басқан кезде **баға деңгейіне әсер ете бастайды**. Екіншіден, егер жолдар мен басқа да инфрақұрылымдық жобалар жеке сектордың көлемінен жылдам енгізілсе, мемлекеттік шығыс **экономиканы «қыздыра бастайды»**, яғни инфляциялық тәуекелді базалық трендтен жоғары қояды.

Ұлттық банк жоғары сұраныстан туындаған бағаның өсуіне жауап ретінде өзінің базалық мөлшерлемесін **ұстап тұруға немесе тіпті көтеруге мәжбүр**. **Фискалдық импульс неғұрлым жоғары болған сайын, монетарлық билік инфляцияның өсуіне қарсы күреске барынша шоғырланады және кредит-ақша саясаты соғұрлым қатаң болады**. Нәтижесінде біз ЖІӨ-ні көтерудің орнына бюджет қаражаты бизнес пен халық үшін қымбаттап бара жатқан кредиттермен жабылатын жағдайға тап боламыз.

Демек, егер Үкімет өсімнің негізгі драйвері ретінде «бір реттік» трансферттер мен субсидияларға **сүйенуді** жалғастыра берсе, бірнеше тоқсан аралығында біз сөзсіз ымыраға келеміз: **не мөлшерлеменің өсуінен экономиканың өсу қарқыны баяулайды, не Ұлттық Банктің жұмсақ саясаты кезінде инфляция деңгейі одан сайын жоғарылайды**.

Маңызды ақпарат. Дисклеймер

«BCC Invest» АҚ клиенттері үшін тәуекелдер туралы ақпарат

Маңызды ақпарат:

Бұл материал тек ақпарат беру мақсатында таратылады. Осы материалды тарату инвестициялық кеңес беру қызметі емес. Осы материалда келтірілген ақпарат жеке инвестициялық ұсыным емес. Осы материалды алушы шешім қабылдау үшін ұсынылған ақпаратқа ғана сүйенбеуге тиіс. Есептерді, тарихи деректерді және осы материалда қамтылуы мүмкін өзге де ақпаратты «BCC Invest» АҚ қызметкерлері жария дереккөздерден алынған ақпарат пен деректердің негізінде дайындады. «BCC Invest» АҚ мұндай ақпараттың толықтығын, дәлдігін және анықтығын тексермейді және тексеруге міндетті емес. «BCC Invest» АҚ ұсынатын кез келген ақпаратты клиент тек өз қалауымен пайдаланады және тәуекелін өзі көтереді.

«BCC Invest» АҚ ұсынатын ақпарат қандай да бір бағалы қағазды сатып алу туралы ұсыныс және/немесе сату бойынша міндеттеме емес, мәміле жасасуға итермелемейді және инвестициялық, салық және заң мәселелері бойынша, оның ішінде жасалатын мәміленің алушының нақты мақсаттарына сәйкестігі туралы мәселе бойынша ақпарат алушыға ұсыным емес.

«BCC Invest» АҚ олар туралы ақпаратты ұсынатын бағалы қағаздармен, оның ішінде шетелдік бағалы қағаздармен, валютамен, базистік активтердің сан алуан түрлі туынды қаржы құралдарымен (бұдан әрі – «Қаржы құралдары») операция жүргізбес бұрын, осы ақпаратты алушылар аталған қаржы құралдарын сипаттайтын құжаттармен (эмиссия проспектісі және т.б.) танысуы қажет және қаржы құралдарымен мәміле жасасқанға дейін өзінің қаржы, заң, салық, бухгалтерлік есеп мәселелері жөніндегі кеңесшілерінен және өзге де кеңесшілерінен жан-жақты кеңес алуға тиіс. Қаржы құралдарымен мәмілелер жасасу белгілі бір тәуекелмен ұштасып жатыр, олар үшін жауапкершілік «BCC Invest» АҚ-қа жүктелуі мүмкін емес, өйткені олар тараптардың қисынды бақылауынан тыс және олардың осындай тәуекел салдарын болжау және алдын алу мүмкіндіктері шектеулі немесе мүмкін емес. Ақпарат алушы қаржы құралдарымен мәмілелер жасау мүмкіндігін өз бетінше бағалауға тиіс. Ақпарат алушы, егер оның экономикалық және заңды мәні, құжаттамасы, шарттары мен онымен байланысты тәуекелдері түсініксіз болып қалса немесе ақпарат алушының мақсатына, ниетіне және күткен үмітіне сәйкес келмесе, мәміле жасаспауға тиіс. Қаржы құралдарымен мәмілелер жасасу елеулі қаржылық және өзге де тәуекелді тудыруы мүмкін. Осы себептен бұл мәмілелер өзіне тиісті тәуекелді қабылдауға дайын және олармен байланысты ықтимал қаржылық шығынды көтере алатын адамдарға арналған. Кез келген мәмілені жасамас бұрын ақпарат алушы тиісті мәмілені жасасуға байланысты туындайтын тәуекелді түсінетініне және кез келген оқиға өрбіген кезде өзіне қабылдаған міндеттемелерді орындау үшін қажетті қаржылық және өзге де ресурстары бар екеніне көз жеткізуі қажет. Қаржы нарығында операция жүргізу туралы шешім қабылдаған кезде, қаржы құралдарына инвестициялау күтілетін кірісті алмау, инвестицияланған қаражаттың бір бөлігін, тіпті барлығын жоғалту, ықтимал шығыс пен шығын тәуекелін көтеретінін ескерген жөн. Болжамды оң кірістілік туралы ақпарат тек болжам ретінде ғана бағалануы мүмкін. Инвестициялық қызметтің бұрынғы нәтижесі болашақтағы нәтижені айқындамайды, ал активтердің құны көтерілуі де, түсуі де мүмкін. Шетел валютасын айырбас бағамының өзгеруі инвестиция құнының азаюына немесе ұлғаюына әкелуі мүмкін. «BCC Invest» АҚ ақпаратты пайдалану негізінде ақпарат алушы алуы мүмкін қаржылық нәтижеге қатысты кепілдік бермейді немесе оны растамайды және қандай да бір жауапкершілікті өз мойнына алмайды.

«Мүдделер қақтығысы»

«BCC Invest» АҚ брокерлік қызмет көрсету және номиналды ұстау бойынша қызмет көрсету туралы шарттардың үлгілік нысандарында жазылғанға ұқсас қызметтерді үшінші тұлғаларға көрсететінін, сондай-ақ өзге шарттар бойынша үшінші тұлғалардың тапсырмаларын қабылдайтынын және үшінші тұлғалардың мүдделері мен өз мүдделері үшін бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен мәмілелер мен өзге де операцияларды жүзеге асыратынын және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сай кәсіптік қызмет түрлерін қоса атқару тәртібімен үшінші тұлғаларға өзге де қызметтер, оның ішінде ақпараттық қызмет, қаржылық кеңес беру, андеррайтинг қызметтерін, облигация ұстаушылардың өкілінің қызметін, активтерді сенімгерлік басқару және маркетинг қызметтерін көрсететінін хабарлаймыз.

Жоғарыда аталған қызметтерді көрсету барысында «BCC Invest» АҚ мұндай қызметтерді көрсеткені үшін сыйақы алады, бұл «BCC Invest» АҚ пен клиенттің арасында мүдделер қақтығысының туындауына әкеп соғуы мүмкін.

«BCC Invest» АҚ, егер мұндай мәмілені орындау мүдделер қақтығысының туындауына әкеп соқтырса, клиентке қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға кеңес бермейді.

Бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға берілген 10.07.2018 жылғы № 3.2.235/12 мемлекеттік лицензия.